

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده: پرسشنامه، روش اجرا و نمره‌گذاری

Multidimensional Scale of Perceived Social Support: Questionnaire, Instruction and Scoring

Mohammad Ali Besharat, PhD
University of Tehran

محمدعلی بشارت
استاد دانشگاه تهران

پژوهشگر گرامی،

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده^۱ یک ابزار ۱۲ ماده‌ای است و حمایت اجتماعی را از سه منبع خانواده، اجتماع و دوستان در اندازه‌های هفت درجه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۷ (کاملاً موافقم) می‌سنجد (زیمت، دالم، زیمت و فارلی، ۱۹۸۸). حداقل و حداکثر نمره فرد در کل مقیاس به ترتیب ۱۲ و ۸۴ و در هر یک از زیرمقیاس‌های حمایت خانوادگی، اجتماعی و دوستان به ترتیب ۴ و ۲۸ محاسبه می‌شود. نمره بالاتر نشان‌دهنده حمایت اجتماعی ادراک شده بیشتر است. ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده در پژوهش‌های خارجی تأیید شده است (برای مثال، استنلی، بک و زب، ۱۹۹۸؛ براور، امسلی، کید، لاجنر و سیدات، ۲۰۰۸؛ چو، ۲۰۰۰؛ دالم، زیمت و والکر، ۱۹۹۱؛ زیمت و دیگران، ۱۹۸۸). در بررسی مقدماتی ویژگی‌های روانسنجی این مقیاس در نمونه‌هایی از دانشجویان و جمعیت عمومی ایرانی ($n = 742$; $n = 311$ دانشجوی، ۴۳۱ عمومی)، ضرایب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس و ماده‌های سه زیرمقیاس حمایت اجتماعی خانوادگی، اجتماعی و دوستان به ترتیب ۰/۹۱، ۰/۸۷، ۰/۸۳ و ۰/۸۹ محاسبه شد و ضرایب همسانی درونی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده را تایید کرد (بشارت، ۱۳۸۶). ضرایب همبستگی بین نمره‌های تعدادی از شرکت‌کنندگان (۷۴ زن، ۶۳ مرد) در دو نوبت با فاصله دو تا چهار هفته برای کل مقیاس و سه زیرمقیاس حمایت اجتماعی خانوادگی، اجتماعی و دوستان به ترتیب $r = 0.78$ ، $r = 0.78$ ، $r = 0.69$ و $r = 0.75$ محاسبه شد. این ضرایب که در سطح $P < 0.001$ معنادار بودند، اعتبار بازآزمایی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده را تایید می‌کنند (بشارت، ۱۳۸۶). روایی همگرا^۲ و تشخیصی (افتراقی)^۳ مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده از طریق اجرای همزمان مقیاس سلامت روانی^۴ (MHI؛ بشارت، ۱۳۸۵)، مقیاس همدلی عاطفی^۵ (مهرابیان و اپستین، ۱۹۷۲) و فهرست عواطف مثبت و منفی^۶ (PANAS؛ واتسون، کلارک و تلگن، ۱۹۸۸) در مورد نمونه‌های مختلف از دو گروه دانشجویان و جمعیت عمومی محاسبه و تأیید شد. ضرایب همبستگی حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی روان‌شناختی ۰/۵۷، با همدلی عاطفی ۰/۵۳، با عاطفه مثبت ۰/۴۹، با درماندگی روان‌شناختی ۰/۵۱-، و با عاطفه منفی ۰/۵۵- به دست آمد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی^۷ و تأییدی^۸ نیز با تعیین سه عامل حمایت اجتماعی خانوادگی، اجتماعی و دوستان، روایی سازه مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده را مورد تأیید قرار داد (بشارت، ۱۳۸۶).

1. Multidimensional Scale of Perceived Social Support
2. convergent
3. discriminant
4. Mental Health Inventory
5. The Emotional Empathy Scale
6. Positive and Negative Affect Schedule
7. exploratory factor analysis
8. confirmatory factor analysis

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده

پاسخ‌دهنده گرامی،

با سلام و احترام، در این پرسشنامه عبارت‌هایی مطرح شده است. هر یک از عبارت‌ها را با دقت بخوانید و با علامت زدن یکی از گزینه‌ها نظر خود را در مورد آن مشخص کنید. لطفاً به همه موارد پاسخ دهید. از همکاری شما صمیمانه سپاسگزاریم.

کاملاً مخالفم	تقریباً مخالفم	موافقم	نه مخالفم / نه موافقم	تقریباً موافقم	کاملاً موافقم	
						۱. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که موقع نیاز به من کمک می‌کند.
						۲. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که می‌توانم غم‌ها و شادی‌هایم را با وی در میان بگذارم.
						۳. خانواده‌ام واقعاً سعی می‌کنند به من کمک کنند.
						۴. حمایت و پشتیبانی عاطفی مورد نیازم را از خانواده‌ام دریافت می‌کنم.
						۵. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که برای من واقعاً منبع آرامش و آسایش است.
						۶. دوستانم واقعاً سعی می‌کنند به من کمک کنند.
						۷. وقتی مشکلی پیش آید می‌توانم روی دوستانم حساب کنم.
						۸. می‌توانم راجع به مشکلاتم با خانواده‌ام صحبت کنم.
						۹. دوستانی دارم که می‌توانم غم‌ها و شادی‌هایم را با آن‌ها در میان بگذارم.
						۱۰. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که احساساتم را درک می‌کند (برایش مهم است).
						۱۱. خانواده‌ام در تصمیم‌گیری‌ها به من کمک می‌کنند.
						۱۲. می‌توانم راجع به مشکلاتم با دوستانم صحبت کنم.

روش نمره‌گذاری

نمره هر زیرمقیاس بر حسب مجموع ارزش گزینه‌های هر ماده (کاملاً مخالفم = ۱؛ مخالفم = ۲؛ تقریباً مخالفم = ۳؛ نه مخالفم / نه موافقم = ۴؛ تقریباً موافقم = ۵؛ موافقم = ۶؛ کاملاً موافقم = ۷) محاسبه می‌شود. از جمع نمره تعداد کل ماده‌ها (۱۲ ماده) نیز نمره کل حمایت اجتماعی ادراک‌شده به دست می‌آید. زیرمقیاس‌ها و ماده‌های متعلق به هر زیرمقیاس بر حسب جدول زیر مشخص و محاسبه می‌شود:

ماده	زیرمقیاس
۱، ۲، ۵، ۱۰	اجتماعی (افراد مهم)
۳، ۴، ۸، ۱۱	خانوادگی
۶، ۷، ۹، ۱۲	دوستان
۱-۱۲	حمایت اجتماعی ادراک‌شده (نمره کل)

منابع

- بشارت، م. ع. (۱۳۸۵). اعتبار و اعتبار مقیاس سلامت روانی (MHI). فصلنامه دانشور رفتار، ۱۶، ۱۱-۱۶.
- بشارت، م. ع. (۱۳۸۶). ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عاملی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده. گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.
- Bruwer, B., Emsley, R., Kidd, M., Lochner, C., & Seedat, S. (2008). Psychometric properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support in youth. *Comprehensive Psychiatry*, 49, 195-201.
- Chou, K. L. (2000). Assessing Chinese adolescents' social support: The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Personality and Individual Differences*, 28, 299-307.
- Dhalem, N. W., Zimet, G. D., & Walker, R. R. (1991). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support: A confirmation study. *Journal of Clinical Psychology*, 47, 756-761.
- Mehrabian, A., & Epstein, N. (1972). A Measure of Emotional Empathy. *Journal of Personality*, 40, 525-543.
- Stanley, M. A., Beck, J. G., & Zebb, B. J. (1998). Psychometric properties of the MSPSS in older adults. *Aging and Mental Health*, 2, 186-193.
- Watson, D., Clarke, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.